

ŠANCE PRO VENKOVSKÉ ŠKOLY - ZNALOSTI, SCHOPNOSTI, DOVEDNOSTI

ŠUMAVSKÉ HOŠTICE - MALENICE - VACOV

Napsali o nás
Projektová výuka
Webové stránky
VODA NA ZEMI
Interaktivní tabule

Šance pro venkovské školy – znalosti, schopnosti, dovednosti

Toto druhé číslo přináší nejen informace o postupu projektu, ale i první ze seriálu článků "O vodě" a další zajímavé informace o projektu, který rozvíjí znalosti, schopnosti, dovednosti žáků ZŠ Malenice, Šumavské Hoštice a Vacov.

Napsali o nás: Učitel'ské noviny, 18. 11. 2009

ŠANCE PRO VENKOVSKÉ ŠKOLY - Autor článku: Jaroslava Štefflová

Školy v malých obcích nemívají snadný život.

Velice často se potýkají s nízkým počtem

žáků a tím pádem s finančními

problémy. Ne vždycky

jim zřizovatel může

(nebo chce) zajistit

dostatečné mater-

iální zázemí. Rodiče s

utkvělou představou,

že odpovídající vzdělání

může dát jejich potomkům

výhradně městská škola,

tím pádem dostávají do

rukou argumenty, na které

čekali. Když jsem se před

časem dověděla o projektu s

názvem Šance pro venkovské

školy, zajímalo mne, s čím

přichází.

Záhy jsem se dověděla, že

„Šance pro venkovské školy –

znalosti, schopnosti, dovednosti“

je jednou z aktivit, které uvádí do života místní akční

skupina Chance In Nature – Local Action Group

ve spolupráci se třemi základními školami

z regionu – ZŠ Malenice, ZŠ Vacov a

ZŠ Šumavské Hoštice za pomoci

finančních prostředků z ESF

a státního rozpočtu

České republiky.

„Cílem projektu,

který potrvá do března

roku 2012, je vytvořit

vhodné podmínky pro

moderní formy výuky v

oblasti environmentální

výchovy, udržitelného rozvoje

a rozvoje využití interaktivních

informačních technologií,“

dověděla jsem se z internetu dřív,

než jsem se rozjela na Šumavu.

.....článek naleznete v listopadovém čísle Učitel'ských novin nebo na www.chanceinnature.cz v sekci Napsali o nás

Webové stránky projektu – o krok vpřed

Anna Olahová

Žáci IX.třídy ZŠ a MŠ v Šumavských Hošticích se v rámci hodin informatiky s elánem vrhli do tvorby návrhu www stránek Šance pro venkovské školy (www.su-ma-va.cz).

Je to pro ně výzva a jak je vidět na fotkách, práce je baví. Nejprve nesměle zkoušeli, co by bylo hezké, další den se sesedli dohromady a začali diskutovat nejen o struktuře stránek, ale i o tom jakou šumavskou dominantu použít na pozadí stránek, co je typického pro dané obce Šumavské Hoštice, Malenice a Vacov. Dále pak, zda používat fotky nebo dětskou kresbu. Mají různé zajímavé návrhy, které postupně zpracují a prodiskují společně s grafikem a webdesignerem, který podle jejich návrhů stránky vytvoří.

Podle jejich slov je bezvadné, že jejich práce je smysluplná a proto si na ní dají záležet :).

Práce na programu environmentální výchovy a vzdělávání v rámci projektu „Šance pro venkovské školy ...“ úspěšně pokračují.

Vladimír Zatloukal - Garant programu

V rámci tohoto programu, který by měl u školáků přispívat k prohloubení znalostí o životním prostředí, vytvářet pozitivní vztah k přírodě a vštěpovat návyky chování slučitelné s trvale udržitelným rozvojem lidské společnosti, se jako nejvhodnější vybralo rámcové téma **Krajina a voda**. Voda je nedílnou složkou krajiny, bezprostředně ovlivňuje všechny krajinné složky a ty zpětně ovlivňují vodní režim.

O významu vody pro život nelze pochybovat. Voda je podstatnou součástí všech živých organismů, je důležitou surovinou a o její zdroje se v historii nezdědka vedly války. Nedostatek vody byl v minulosti často příčinou úpadku nebo zániku celých civilizací. Lidstvo svojí činností mění krajinu a tím vědomě či mimoděk mění její vodní režim.

Tyto změny probíhají relativně pomalu a proto je většinou příliš nevnímáme. Uvědomíme si je zpravidla až v okamžiku, kdy nastanou problémy. Proto téma „VODA“.

Nejprve vznikl návrh metodiky environmentální výchovy a vzdělávání zaměřené úzce na vybrané téma, ten formuloval cíle didaktického ztvárnění tématu a základní these jeho řešení, obsahoval rozšířenou informaci pro vyučující a náměty na rozpracování tématu na úrovni žáků 1. stupně a 2. stupně ZŠ.

Dalším krokem bylo rozvržení tématu do základních kapitol, během nichž by se žáci komplexně seznámili s problematikou vody a pochopili její funkce v krajině. Navrhly se následující kapitoly:

1. Cesta vody - koloběh vody bez začátku a bez konce
2. Život ve vodě a kolem ní (rostliny i živočichové)
3. Voda utváří krajinu
4. Krajina a lidé kolem vody (geomorfologické celky, města, lidé, průmysl, historie)
5. Jak člověk vodu využívá a mění její cesty
6. Šetříme vodou a chráníme její kvalitu.

Předkládané návrhy byly mezi garantem projektu a partnerskými školami opakovaně diskutovány. Největším úskalím se ukázalo být ztvárnění složité problematiky tak, aby byla zajímavá a pochopitelná i pro žáky nižších ročníků základních škol a aby zázala na obsah výuky v jednotlivých ročnících. Toto úskalí se již podařilo překonat.

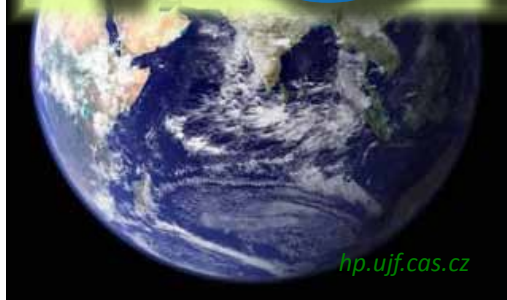
V současnosti se, za spoluúčasti partnerských škol, podrobně zpracovává 1. kapitola. Vznikla její podrobná osnova, rozčleněná na etapy (náměty):

- a) Planeta Země – Modrá planeta.
- b) Jakými cestami se do přírody a k nám (pro naši spotřebu) dostává voda
- c) Co se děje s vodou, která naprší, nebo spadne v podobě mlhy, sněhu, námrazy či jinovatky
- d) Mokřady, rašeliníště, jezera, rybníky a vodní nádrže
- e) Cesty, kterými se voda od nás vrací zpět do moře

Koncem roku 2009 postupně vznikaly a byly partnerskými školami připomínkovány, pracovní listy k námětu Planeta Země – Modrá planeta, s úrovní obtížnosti diferencovanou podle ročníků I. stupně základních škol. Nyní k tomuto námětu pokračuje tvorba pracovních listů pro II. stupeň ZŠ.

Náměty na články do dalšího čísla zpravodaje zasílejte na info@su-ma-va.cz

VODAN

V několika číslech zpravodaje budou postupně přiblíženy základní informace o vodě a jejím působení na utváření krajiny a život člověka.

V této části si přiblížíme základní fakta o vodě, o významu vody, zásobách vody a koloběhu vody na Zemi.

VODA JAKO PODMÍNKA ŽIVOTA NA ZEMI

Bez vody není života - bez této životodárné tekutiny by neexistoval život na Zemi - jednoduchá věta vystihuje podstatu a význam vody pro celou naši planetu a zároveň pro každého člověka.

Voda je, spolu se vzduchem resp. zemskou atmosférou, základní podmínkou života. Vodu můžeme nazvat skutečně životodárnou, protože bez ní by přestal na Zemi existovat život. Člověk vydrží bez jídla až 21 dní, avšak bez vody jen 3 - 4 dny.

Výskyt vody na naší planetě je mnohem vyšší než na ostatních planetách sluneční soustavy. Při pohledu z vesmíru vypadá Země jako modrobílá planeta: bílá od vodní páry a modrá od vody. A zákonitě všechny formy života, tak jak ho známe, závisejí na vodě. **Zemi říkáme „modrá planeta“, protože je ze tří čtvrtin pokryta vodou.**

Voda jako přírodní zdroj je nositelem energie mechanické, chemické a tepelné, hlavním médiem pro transport látek, surovinou pro řadu průmyslových odvětví. Voda má především nezaměnitelnou funkci zdravotní. Ta se týká nejen přímé konzumace vody, ale také její nezbytnosti pro zajištění hygieny člověka, tak i pro jeho rekreaci (koupání, vodní sporty atd.).

Uvědomme si také funkci estetickou a kulturní, neboť právě „obyčejná voda“ přispívá ke zkrášlení krajiny, ale i měst a vesnic. Bez potoků,

řek a rybníků si naši rodnou zem ani neumíme představit. Proudící voda nebo hladina rybníka ožví krajinu a pohled na ně přitahuje lidské oko.

ZÁSoby VODY NA ZEMI

Všechnu vodu na Zemi však nemůžeme využívat podle našich potřeb. Daleko převažující podíl vody, plných 97,4%, tvoří voda povrchová.

Sladké vody je méně než 2,6%, je však vázána v ledovcích, polárním ledu, atmosféře, rostlinstvu, půdě, živých organizmech - na sladkou vodu tak připadá pouze 0,3 %, což je méně než 0,01% z celkového množství vody na Zemi.

Z tohoto množství tak voda, kterou lidé potřebují k životu, představuje jen nepatrný zlomek zdrojů sladké vody. Kvůli znečištění, způsobeném činností člověka, je však stále větší část povrchových vod nepoživatelná a získávání pitné vody se tak může stát do budoucna velkým problémem pro většinu civilizovaného světa.

Voda se na Zemi vyskytuje v mnoha různých podobách a skupenstvích - v atmosféře v podobě vodních par (plynné skupenství), na povrchu a v podzemí, jak ve skupenství kapalném (oceán, jezera, řeky, podzemní vody), tak ve skupenství pevném (horské a polární ledovce).

NA ZEMI

Koloběh vody na Zemi

Koloběh vody je systém, který působením slunečního záření, prouděním atmosféry odvádí vodu odpařenou z oceánů a kontinentů zpět na pevninu.

Zdroj: <http://ga.water.usgs.gov/edu/watercycleczch.html#oceans>

KOLOBĚH VODY NA ZEMI

Koloběh vody je systém, který působením slunečního záření, prouděním atmosféry odvádí vodu odpařenou z oceánů a kontinentů zpět na pevninu.

Koloběh vody v přírodě je snad nejmohutnějším látkovým oběhem v přírodě. Celkový objem vody na Zemi je konstantní a je ve stálém oběhu. Hnacím motorem celého procesu je Slunce.

Všechna voda má původ ve světových oceánech. Slunce otepluje vodní hladinu, voda se ohřívá a vystupuje z ní vodní pára. Při výstupu se páry

ochlazují, vytváří mraky, které se pomocí vzduchových proudů dostávají nad kontinenty. Pára v mracích kondenzuje a změnou teploty dochází ke srážkám. Voda padá na zemský povrch ve formě deště, sněhu, krup. Část vody, která spadne na zem, vyplní prohlubně a odtéká jako voda povrchová do potoků, řek, moří, část se vypaří, část se vsákne do půdy, filtruje se a přijímá minerální a stopové prvky. Odtéká pak jako podzemní voda nebo vystupuje na povrch jako pramen.

Do celého tohoto velmi jemného mechanismu koloběhu vody vstupuje člověk. Svou činností způsobuje změny v krajině např. výstavbou vodních nádrží, závlahových soustav, odvodňovacích systémů, úpravou toků a především znečišťováním.

Proto je velmi důležité, aby tyto zásahy byly co nejšetrnější, aby docházelo k co nejmenšímu narušení přírodního prostředí.

Projektovou metodou k zefektivnění výuky na našich školách

Iveta Frková – technický koordinátor projektu

Zapojení do projektu Šance pro venkovské školy – znalosti, schopnosti, dovednosti přinese třem Základním školám ve Vacově, Šumavských Hořticích a

Malenicích mimo jiné vytvoření nových vhodných a z kvalitnějších stávajících podmínek pro uplatnění moderních forem výuky především v oblasti environmentální výchovy. Po dobu necelých třech let bude žákům i učitelům našich škol zpestřovat výuku projektová metoda, která umožní napříč vyučovacími předměty a ročníky pracovat na společných školních projektech zaměřených především na problematiku životního prostředí. Po řadě pracovních schůzek zástupců pedagogů s odborným garantem bylo stanoveno konkrétní téma prvního projektu: Krajina a voda - Cesta vody. Výsledky společné práce žáků řešící tuto problematiku budou vzájemně prezentovány a srovnávány v dalších číslech tohoto zpravodaje a na webových stránkách www.su-ma-va.cz.

V soudobé pedagogické praxi existuje celá řada inovativních metod, prostřednictvím nichž mohou učitelé měnit a z kvalitnějších vyučování ve škole. Právě projektové vyučování (projektová metoda) je pojmem, který se často zmiňuje v souvislosti se zaváděním inovativních či moderních metod vzdělávání, je zároveň významnou cestou jak školu rozvíjet a měnit a jak snadněji zařazovat průřezová témata do výuky a uplatňovat mezipředmětové vztahy. Projektové vyučování usiluje o překonávání neduhů tradiční školy, jako je izolovanost a roztržitost poznatků, odtrženost od reality života, mechanické učení a strnulost

školní práce. Koncepce projektového vyučování není nová a má poměrně bohatou historii. Byla rozvinuta již na přelomu 19. a 20. století významným představitелеm americké pragmatické pedagogiky Johnem Deweyem, především jako prostředek demokratizace a humanizace tehdejší školy.

Projektová metoda nabízí mnoho realizačních variant, nástrojů i výstupů. Uvedme si alespoň několik jejích obecných znaků:

- snaha propojovat poznatky z různých oblastí s tím, s čím se žák setkává v běžném životě
- orientuje se na zkušenosti žáka, napomáhá efektivnějšímu učení pomocí uplatnění naučeného v reálné situaci
- probouzí v žákovi přirozený zájem o poznávání a motivuje k učení
- řeší konkrétní problém, je stanoven jasný a určitý cíl projektu
- probíhá v přesně vymezeném časovém úseku
- vytváří situace v nichž žáci projevují vlastní iniciativu
- umožňuje spojení praxe s reálným životem
- učitel se posouvá spíše do role průvodce, poradce
- témata jsou vybírána tak, aby sama o sobě žáky motivovala
- založena na týmové spolupráci dětí
- zkoumá daný problém z více úhlů pohledu
- dává prostor pro samostatný projev žáka
- na jeho konci probíhá hodnocení výsledků projektu a jeho průběhu, pojmenování získaných poznatků, zkušeností a pocitů
- respektuje individuální potřeby a možnosti žáka

Další informace o projektové výuce a podobných školních projektech naleznou zájemci např. na:

www.rvp.cz

www.projektovevyucovani.cz

www.projektovavyuka.cz

Interaktivní tabule – moderní trend

Antonín Fikejz, SmartBoard lektor

Zavádění moderních technologií do všech sfér života společnosti lze považovat za jeden z významných znaků 21. století. Snaha zmodernizovat, zefektivnit a zatraktivnit výchovně vzdělávací práci zasáhla i naše školství.

Zaprášenou tabuli a křídu začíná velmi úspěšně nahrazovat interaktivní tabule, která je ideálním spojením klasické tabule a počítače a má široké spektrum využití. Přináší nové možnosti, jak posunout klasické způsoby výuky o krok dále. Proto patří její ovládání a využívání k současným moderním trendům výuky na všech typech škol. Bylo rovněž zjištěno, že interaktivní tabule významnou měrou přispívají k rozvoji kreativity nejen žáků, ale i učitelů, kteří pokud chtějí vytvořit a následně realizovat kvalitní, efektivní a tvůrčí hodinu, musí být sami nápadití, kreativní a tvůrčí.

Vzhledem k těmto trendům byla v rámci projektu „Šance pro venkovské školy – znalosti, schopnosti, dovednosti“ za pomoci finančních prostředků z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR realizována dodávka a instalace interaktivních tabulí SmartBOARD včetně příslušenství v Základních školách v Šumavských Hošticích, Malenicích a Vacově. Po proběhlém počátečním základním proškolení vyučujících partnerských škol bude v současné době (leden – duben) probíhat následný několika úrovněový seminář (viz tabulka), který umožní učitelům využívat všech možností dodané techniky a tím následně zvyšovat kvalitu a efektivnost výuky na svých školách. Takový byl cíl celého projektu „Šance pro venkovské školy“.

Stupeň odbornosti	Stručný popis látky	Hodinová dotace	Předpokládaný termín konání
1.	Seminář 1: seznámení s principem interaktivních tabulí a jejich zapojení do výuky, příklady využití (pouze ukázky), odpověď na otázku Kdy je vhodné při výuce tuto techniku využívat a jak?	3-4hod.	Leden 2010
2.	Seminář 2: základní funkce SMART Notebooku, zapojení do výuky, příklady využití pro jednotlivé vyučovací předměty (pouze ukázky)	4hod	Únor 2010
	Seminář 3: pokročilé funkce SMART Notebooku, zapojení do výuky, příklady využití pro jednotlivé vyučovací předměty (pouze ukázky)	4hod	Březen 2010
	Seminář 4: využití SMART Notebooku při výuce na ZŠ – jednotlivé typy výukových bloků, typy a triky, zhodnocení správného využívání tohoto nástroje při výuce	4hod	Duben 2010
3.	Seminář 5: forma konzultačních hodin pro účastníky předchozích seminářů (výuka na SMART Boardu) – na základě konkrétních potřeb jednotlivých skupin účastníků – vhodné specializovat výukových bloků, kde se SMART Boardu využívá, zhodnocení správného využívání tohoto nástroje při výuce	4-6hod.	Květen 2010

SU-MA-VA.CZ

O. s. Chance In Nature – Local Action Group

Archiváře Teplého 102, 387 06 Malenice

Technický koordinátor projektu: Mgr. Iveta Frková

Tel: 724 004 484, e-mail: info@su-ma-va.cz

Koordinátor projektu: Ing. Vladimír Drye

Tel: 602 733 139, e-mail: koordinator@su-ma-va.cz

Základní škola a mateřská škola Malenice

Na Návsí 31, 387 06 Malenice

Tel: 383 371 349

e-mail: zs@skolamalenice.cz

ředitel školy: Mgr. Zdeněk Vorel

Základní škola a mateřská škola Šumavské Hoštice

384 71 Šumavské Hoštice 21

tel.: 388 421 118

fax: 388 421 118

e-mail: zs_a_ms_hostice@centrum.cz

ředitel školy: Mgr. Miroslav Kouba

Základní škola a mateřská škola Vacov

Miřetice 38, 384 Vacov

Tel: 388 431 144

e-mail: vacov.zs@seznam.cz

ředitel školy: Mgr. Jan Hartl

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento zpravodaj je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.
Zpravodaj vydán v rámci projektu „Šance pro venkovské školy – znalosti, schopnosti, dovednosti“,
registrační číslo projektu CZ.1.07/1.1.10/01.0094.